

Academie
voor Ontwikkelingsgericht
Onderwijs

Programma OGO conferentie
Woensdag 20 maart 2019

'Net echt'
Sociaal-Culturele praktijken verbinden

OGO maakt echt het verschil, vinden leerkrachten en leerlingen omdat spel en onderzoek verbonden wordt aan de wereld van scp-en. Niet het thema, het boekje of de methode vormen de basis, maar de rol die jij neemt in de praktijk van de klas.

Locatie: Congrescentrum De Reehorst Ede

Meld u nu aan voor de OGO-conferentie 2019 en maak gebruik van de vroegboek korting!
Vroegboekkorting tot 15 oktober.

Aanmelden tot uiterlijk 1 maart 2019.

Toegangsprijzen bij vroeg boeken voor 15 oktober 2018!

Leden OGO-Academie	€ 195,-
Niet-leden OGO-Academie	€ 230,-
Studenten die lid zijn van de OGO-Academie	€ 110,-
Studenten die niet-lid zijn van de OGO-Academie	€ 145,-
Extra teamkorting	5 personen: 5% op totaal bedrag 10 personen: 10% op totaal bedrag 15 personen: 15% op totaal bedrag 20 personen: 20% op totaal bedrag 25 personen: 25% op totaal bedrag

Toegangsprijzen bij boeken vanaf 15 oktober 2018

Leden OGO-Academie	€ 220,-
Niet-leden OGO-Academie	€ 260,-
Studenten die lid zijn van de OGO-Academie	€ 120,-
Studenten die niet-lid zijn van de OGO-Academie	€ 160,-
Extra teamkorting	5 personen: 5% op totaal bedrag 10 personen: 10% op totaal bedrag 15 personen: 15% op totaal bedrag 20 personen: 20% op totaal bedrag 25 personen: 25% op totaal bedrag

Annuleringsvoorwaarden

Bij aanmelding voor de OGO-conferentie 2019 gelden de volgende annuleringsvoorwaarden:

Bij schriftelijke annulering tot vier weken voor de OGO-conferentie 2019 worden de deelnamekosten gerestitueerd met inhouding van annulerings- en administratiekosten ad € 25,-. Bij annulering op kortere termijn wordt niet tot restitutie overgegaan.

Aanmelden kan op de site: www.ogo-academie.nl

Bij uw aanmelding vragen we uw voorkeur voor uw workshops en lezing aan te geven (4 keuzes mogelijk).

Uit de lezingen kiest u er 1 (A t/m E) en uit de workshops 3 (1 t/m 18).

Dit kunt u bij de aanmelding vermelden.

Wij proberen met uw keuze zo goed mogelijk rekening te houden.

Programma overzicht

- 8.15 - 9.30 uur Ontvangst en activiteiten in de ontmoetingsruimte, zoals posterpresentaties van mooie scp-en en spelverhalen, filmbeelden en ervaringspaden
- 9.30 - 9.45 uur Opening door de voorzitter: **Bea Pompert**
- 9.45 - 11.15 uur Drie presentaties over wat scp-en 'doen' in OGO
Deze presentaties worden verzorgd door een ervaren leerkracht, pabodocent en wetenschapper.
Zij belichten elk vanuit hun eigen werk hun betrokkenheid op dit concept.

Bianca Oterdoom, leerkracht Julianaschool te Schagen, start deze sessie onder de titel: '**Groep 4 organiseert een benefietconcert.**'

Groep 4 komt in actie voor Stichting Scholen in Togo. De leerlingen gaan op onderzoek uit om te achterhalen wat er allemaal komt kijken voor zo'n concert. Ze leren veel over zaken die er toe doen.

Aan de hand van foto's laat Bianca zien, wat er gebeurt in haar groep en vertelt zij over deze bijzondere activiteit.

Dirkje Visser is docent op de KPZ. Haar presentatie heet:

'Pabostudenten starten een vliegtuigmaatschappij'.

Op de Katholieke Pabo Zwolle lopen alle studenten in de tweede helft van hun tweede studiejaar stage bij de kleuters. In dat half jaar worden ze ondergedompeld in Basisontwikkeling. Ze leren hoe Basisontwikkeling thematiseren met (jonge) kinderen voor ogen heeft. In hun stagepraktijk gaan ze zelf thematiseren met de kleuters. Een spelhoek is onderdeel van het thematiseren. Dat roept bij studenten zowel enthousiasme als onzekerheid en veel vragen op. Wat zijn goede thema's? Hoe bouw je met de kleuters een sociaal-culturele praktijk op waarin diverse vakgebieden een plek krijgen? Hoe zorg je dat bedoelingen en betekenissen in balans zijn? Zelf ervaren hoe er in een sociaal-culturele praktijk geleerd wordt helpt studenten de theorie om te zetten naar eigen leerkracht handelen. 'We starten een vliegtuigmaatschappij' kan ook voor Pabostudenten 'net echt' worden.

Marjolein Dobber werkzaam bij de V.U. en De Activiteit besluit met de vraag:

Hoezo: net echt?! Wat bedoelen we binnen OGO met 'de echte wereld'?

Het thema van deze conferentie is OGO: net echt! Maar wat bedoelen we eigenlijk met 'echt'? En waarom gaat het niet over 'echt echt', maar over 'net echt'? Deze lezing geeft een theoretische reflectie op de specifieke invulling van 'de echte wereld', die in OGO zo'n belangrijke rol speelt. Kinderen gaan steeds meer en 'echter' meedoen in die echte wereld, op school en thuis. De leerkracht neemt kinderen mee die wereld in, maar maakt ook gebruik van de ervaringen die kinderen buiten school opdoen. De kunst is om al deze verschillende ervaringen aan elkaar te verbinden, zodat kinderen hun eigen en elkaars werelden goed leren kennen en hierin leren meedoen. Zo kun je kinderen uitdagen om samen nieuwe stappen in de echte wereld te zetten. Samen steeds 'echter' meedoen!

Na afloop is er de mogelijkheid om in workshop ronde 1 in gesprek te gaan met Marjolein en Dirkje.

- 11.15 - 11.40uur koffie/thee pauze en activiteiten in de ontmoetingsruimte.
In deze ruimte is het 'Struinmagazijn' ingericht.
Deelnemers kunnen met hun strippenkaart struinen en hun tas vullen met materialen om van alles mee te construeren, maken en verbeelden.
Bij de stand van De Activiteit zijn alle OGO-uitgaven te koop met conferentiekorting.
- 11.40 - 12.55 uur Workshops en lezingen
- 12.55 - 14.00 uur Lunch
Struinmagazijn en overige activiteiten en stands
- 14.00 - 14.30 uur Muziek maken met **Marie-Louise van Ruiten** en **Michel Hogenes**.
Zij zijn beide werkzaam in Den Haag.
Marie-Louise op de Gelderlandschool, Michel op de pabo.
Zij nemen ons mee met 'De muzikale heksen'.
Een activiteit om nooit te vergeten, omdat er echt muziek in zit voor jou en je leerlingen.
- 14.40 - 15.55 uur Workshop en lezingen
- 16.00 - 17.00 uur Afsluiting met een hapje, drankje en muziek

Lezingen

- **A. Bert van Oers** Spelen en leren op school: onderwijs niet omdat het moet maar omdat het speelt
- **B. Chiel van der Veen** Gesprekken met kinderen verbinden.
Over elkaars perspectief verkennen en de waarde daarvan voor het opbouwen van scp-en
- **C. Bea Pompert** Er is nog een wereld te winnen met spel
Over verschillende spelactiviteiten en hun waarde voor brede ontwikkeling en vorming
- **D. Dirkje Visser en Marjolein Dobber** Verdere discussie naar aanleiding van presentatie over de SCP.
- **E. Film kijken** Film kijken en gesprek: 'Hebben wij vandaag al samen gelezen'
Deel 1 en Deel 2 over een jaar lang lezen in groep 3

Overzicht workshops: kinderopvang en onderbouw

- **1. Welkom in de dierenwinkel**
door Bianca Oterdoom, leerkracht Julianaschool te Schagen

Iets met dieren is waar kinderen altijd echt bij betrokken raken. Aan de hand van praktijkverhalen vertel ik over hoe deze dieren tot echte activiteiten leiden in onze groep! In neem je mee langs de verschillende activiteiten: spel, onderzoek, gesprekken, lezen en schrijven! Ik vertel je waar ik in de praktijk tegen aan loop, maar ook zeker wat werkt! Wanneer komen de kinderen nu echt tot lezen, schrijven, spelen en onderzoeken? Welkom in onze echte dierenwinkel, met een echte dierenarts en een verkoopster, die je alles kan vertellen over de verschillende huisdieren! En wanneer ze het even niet weet, zoekt ze op in ons echt zelfgemaakte computerprogramma!

- **2. Sociaal-culturele praktijken verbinden aan alle activiteiten in groep 3**
door Willeke Westerlaken, leerkracht groep 3 en onderbouwcoördinator basisschool De Schakel te Nieuw-Lekkerland en Alie van Wijk, leerkracht groep 3/4 en coördinator schoolontwikkeling basisschool De Schakel te Nieuw-Lekkerland

In onze groepen 3 staan sociaal-culturele praktijken centraal. Om welke praktijken gaat het? Hoe worden alle andere activiteiten daaraan verbonden? Wat betekent dat voor jou als leerkracht? En wat nog belangrijker is: wat levert het op voor de kinderen? Alie van Wijk en Willeke Westerlaken vertellen daarover vanuit hun eigen praktijk in groep 3 (en 4). Ook gaan we aan het werk om sociaal-culturele praktijken in je groep te verbinden aan jouw volgende stap.

- **3. Eigen boeken worden 'stuk gelezen'** door Inge Dik

Wanneer kinderen zelf deelnemer zijn aan een betekenisvolle sociaal-culturele activiteit, leren ze het best. In de workshop “boeken maken” wordt duidelijk hoe je met kinderen in de onderbouw boeken kan maken rondom een thema. Volgens een stappenplan kun je aan de slag om een informatief of verhalend boek te maken. Jij stuurt het proces, de rest wordt door de kinderen gedaan. Tijdens deze activiteit ontwikkelen de kinderen allerlei vaardigheden, ze doen kennis op, zijn schrijver, vormgever en uiteindelijk lezer. Het boek krijgt een mooie plek in de boekenkast en wordt stukgelezen door de kinderen!

- **4. Dáárom willen wij naar de BSO!** door Pleun Castelijns en Kimberley van de Hoek, pedagogisch medewerkers bij Nummereen en Isabelle Vingerhoets, nascholer bij De Activiteit, landelijk centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs

Maar al te vaak hoor je oudere kinderen op de BSO zuchten: ‘Pffff.... Ik vind er niks aan....’ Dit was ook het geval bij een aantal groepen bij Kinderopvang Nummereen. Totdat een aantal pedagogisch medewerkers afstapten van het vaste roulatiesysteem van activiteitsaanbod en samen met de kinderen gingen nadenken over betekenisvolle spelpraktijken voor hen. Zo ontstond het idee om bijvoorbeeld echte vloggers te worden en om een speurtocht voor de jongere kinderen te maken. Beiden voorbeelden van langer lopende activiteiten.

In deze workshop hoor je de verhalen van 2 pedagogisch medewerkers die zelf super enthousiast zijn over de slag die zij aan het maken zijn. Isabelle Vingerhoets zal hun verhalen aan de theorie van Ontwikkelingsgericht Werken verbinden.

- **5. Samen geven we een stem aan het verhaal. Werken met ontwikkelverhalen** door Hermien de Waard, nascholer onderzoeker De Activiteit en één van de leerkrachten die heeft meegewerkt aan het onderzoek

In deze workshop deelt Hermien de Waard samen met een leerkracht, bevindingen rond het onderzoek 'Werken met ontwikkelverhalen'. We bouwen daarbij voort op eerder uitgevoerd onderzoek waarin we zagen dat ontwikkelverhalen helpen bij het opbouwen van educatief partnerschap tussen ouders en professionals. Het ging daarbij om hoog opgeleide en geletterde ouders die de teksten bij de ontwikkelverhalen graag lasen en graag een bijdrage aan het verhaal leverde met een geschreven tekst.

In het vervolgonderzoek staan minder talige of anderstalige ouders centraal.

We waren nieuwsgierig naar de volgende vragen:

- Hoe kan de leerkracht op voor deze ouders toegankelijke wijze haar bevindingen rond gesignaleerde ontwikkeling en plannen voor voortgang in beeld kan brengen? Daarvoor gingen we op zoek naar alternatieven voor geschreven tekst en keken we naar laagdrempelige tekstdragers.
- Wat betekenen de ontwikkelverhalen voor het educatief partnerschap tussen leerkracht en ouders? Gaan zij zich samen werkelijk eigenaar voelen van het ontwikkelverhaal?

- **6. Spelend leren het hoofd boven water te houden...** door Maddy Heimens, leerkracht de Kleine Reus te Amsterdam, Quirne van der Meer - student watermanagement, Levineke van der Meer, nascholer De Activiteit

Een plas op het schoolplein na een stevige regenbui lokt altijd uit tot spel. Kinderen stampen erin, laten takjes of blaadjes drijven of maken een moddersoepje. Maar het lokt ook vragen uit; waarom blijft het hier wel liggen en daar niet..., wanneer is het weer weg en kan ons plein ook overstromen? In deze workshop verkennen we het spel dat kinderen spelen met het water op het plein vanuit verschillende perspectieven.

Allereerst nemen we een kijkje in praktijk van kinderopvang Wageningen en basisschool de kleine Reus in Amsterdam. Welk spel levert dit water op, wat valt daaraan te leren en op wat is de rol van de volwassene hierbij?

Vervolgens bekijken we samen met een student Watermanagement welke kansen er liggen om actieve klimaat adaptieve maatregelen op het schoolplein te nemen. Maatregelen die enerzijds aanzetten tot spel met water maar ook passen binnen de eisen (NAS 2019) die de overheid aan groene schoolpleinen heeft gesteld.

In de praktijk van basisschool de Bolster in Gilze-Rijen onderzoeken we op welke manier deze maatregelen meegenomen kunnen worden bij het ontwerpen en het spelen op een schoolplein. Spelen met water is niet alleen uitdagend voor kinderen, maar leert hen ook hoe bewust omgaan met water nodig is om in de toekomst met elkaar het hoofd boven water te houden.

Workshop van struinmagazijn nog invoegen (onder en middenbouw) het liefst in dezelfde ruimte als waar de stands staan.

- **7. Spel en rekenen en wiskunde** (info volgt nog) door Irene Pijl

Bovenbouw en hele team

- **8. Met je team op weg binnen steeds betere sociaal-culturele praktijken**

Hoe kun je voortbouwen op wat je al doet én nieuwe praktijken starten in de zone van naaste ontwikkeling van je (deel)team?

door Wim van Heteren, leerkracht groep 8 en bovenbouwcoördinator basisschool De Schakel te Nieuw-Lekkerland en Willeke Westerlaken, leerkracht groep 3 en onderbouwcoördinator basisschool De Schakel te Nieuw-Lekkerland

Als kartrekker binnen Ontwikkelingsgericht Onderwijs neem je je collega's mee naar steeds betere sociaal-culturele praktijken. Wat is jouw rol? Wat helpt daarbij? Wie neem je mee in het proces? Wat levert het op voor de kinderen en voor het team? Wim van Heteren vertelt over zijn praktijk als kartrekker van *Engels binnen sociaal-culturele praktijken*. Willeke Westerlaken vertelt waarom en hoe zij met haar deelteam het *werken met een kleine kring* (weer) op de kaart zet. In deze workshop gaan we ook op zoek naar wat jij voor jouw team kan betekenen als coach en begeleider.

- **9. Werken met sociaal-culturele praktijken in de bovenbouw**

door Wiebe Steenstra en Marije Heijkoop (leerkrachten van groep 5 en 8 van basisschool De Regenboog uit Ridderkerk)

Voor: Leerkrachten van groep 5 tot en met 8, directie, management / pabo

Betekenisvolle activiteiten zijn vaak verbonden aan sociaal culturele praktijken. Onder een sociaal-culturele praktijk verstaan wij alle historische en cultureel gegroeide constellaties van menselijke activiteit (b.v. handel, kunst, zorg) die persoonlijk betekenisvol zijn (Volman, 2011). Kinderen willen graag spelen wat ze volwassenen om hen heen zien doen. Leren heeft alles te maken met de wil om er bij te horen en mee te doen aan de kant van een kind, en acceptatie en uitdaging van de kant van volwassenen.

Leerkrachten bouwen samen met de kinderen zo'n sociaal culturele praktijk op in de klas. In OGO scholen zien we hier talrijke voorbeelden van: de moestuin, een modeatelier, een krantenredactie, een kaaswinkeltje etc. Toch blijft de sociaal-culturele praktijk in de bovenbouw nog wel eens achterwege of hij wordt pas in de laatste week van het thema gerealiseerd. Dat moet toch anders kunnen! Marije en Wiebe nemen je in deze workshop mee in hun praktijk en laten je zien hoe zij sociaal-culturele praktijken opbouwen.

- **10. "Sea life" samen spelen en onderzoeken**

Hoe de kleuters en kinderen van groep 7 samen spelen en werken

door: Simone Westra groep 7, Julie Hilkens groep 1/2 basisschool de Windroos te Nijmegen

Tijdens deze workshop maken we kennis met de sociaal-culturele praktijken op SBO de Windroos.

Hoe komt de sociaal culturele praktijk van groep 7 samen met die van groep 1/2?

Hoe hebben we dit vorm gegeven en welke kansrijke taalactiviteiten hebben we aangeboord binnen deze twee praktijken.

Samen gaan we werken aan "Sea life, neem een duik zonder nat te worden" Natuurlijk moeten we van alles weten over de "onderwaterwereld" voordat we deze attractie kunnen openen. De leerlingen van groep 7 lezen, schrijven, creëren en spelen samen met de kinderen van groep 1/2.

Welke waterdieren komen er in "Sea life" en wat weet ik van deze dieren? Is er een souvenirwinkel?

Wat kunnen we eten in het restaurant? Samen pakken we deze vragen op. Groep 7 werkt

ondertussen aan een boek en een film "Sea life, thema in woord en beeld". Daarin volgt groep 7 hun

eigen leerproces en die van groep 1/2. Met filmpjes, foto's, (informatie) teksten wordt zowel inhoudelijk weergegeven wat er geleerd is maar wordt ook het proces van werken gevolgd.

- **11. Werken met het digitale portfolio in de Horeb**
door Jorinde Staal (Leerkracht groep 7-8 op De Octant te Assendelft) en Lorien de Koning (nascholer De Activiteit)

Voor: Leerkrachten van groep 1 tot en met 8, directie, management / pabo

Deze tijd vraagt om een digitaal portfolio: een webbased pagina die thuis en op school geopend kan worden en die het leer- en ontwikkelproces van de leerling weergeeft. Het actuele thema is via het portfolio inzichtelijk, de gekozen leerdoelen met de daarbij behorende reflecties en dit hele proces wordt middels foto's en leerlingteksten in beeld gebracht. Het digitale portfolio is onderdeel van de Horeb, zo heeft de leerkracht één systeem in handen waarbinnen het thema en de activiteiten ontworpen, gepland en geobserveerd kunnen worden.

Het portfolio neemt binnen Ontwikkelingsgericht Onderwijs een belangrijke plaats in omdat het de leerkracht en de leerling inzicht kan geven in de (brede) ontwikkeling van kinderen en input kan geven op het ontwerpen van vervolgactiviteiten. Binnen OGO draait het om gedeeld eigenaarschap, de leerkracht en de leerlingen werken continu samen. De leerkracht in de rol van regisseur: plannen van brede en specifieke bedoelingen en het bepalen van de inhoud. Leerlingen vullen gestelde doelen aan en reflecteren hierop. Zij nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces.

- **12. Time to 'CHAT', get inspired!**
Ontwikkelen en opbouwen van kwaliteit is ook een sociaal culturele praktijk!
door Astrid Joziassse, directeur van De Diamant in het Kristal te Apeldoorn, Margot Alting, directeur IKC De Kleine Reus te Amsterdam en Tonny Bruin, nascholer De Activiteit te Alkmaar

Voor: Leidinggevenden en kartrekkers OGO en Onderwijsbegeleiders

Ontwikkelingsgericht werken aan kwaliteitsverbetering is een proces waarin een team van professionals op zoek gaat naar de sociale, technische, strategische en conceptuele regels van het speelveld dat onderwijskwaliteit waarborgt.

In onze workshop gaan we in gesprek over de vraag: 'Hoe kun je op jouw persoonlijke werkplek aan de slag om vanuit een gezamenlijk motief meer winst voor kinderen te boeken?' Dit is een creatief proces.

Hoe doe je dat vanuit de **Cultuur Historische ActiviteitsTheorie**?

Directies laten zien hoe zij met welke ontwikkelingsgerichte kaders en middelen hun ontwikkelproces ondersteunen. We maken gebruik van de OGO-kwaliteitskaarten, de activiteitstheorie van Engeström, 'the chain of responsibility van Tharp & Gallimore en 'the spiral of knowing' van Gordon Wells.

Wil je meer weten over hoe je met teams betekenisvol en functioneel onderwijskwaliteit ontwikkelt waarbij resultaten van kinderen centraal staan? Laat je dan inspireren en kom meedoen.

- **13. Thematiseren in Units**
door Hanneke Vos-deBoer, Elize Eilander-de Mots, werkzaam bij bs De Diamant in het Kristal te Apeldoorn en Inge Haarsma

Voor: Leerkrachten/OGO-coaches of IB – onderbouw (directeuren die dit interessant vinden kunnen natuurlijk ook aansluiten maar er is geen ruimte voor beleidsmatige zaken die verband houden met het werken met units)

De Diamant doet recht aan verschillen tussen kinderen en houdt rekening met ieders leerstijl. We willen kinderen laten stralen. Want als een kind gelukkig is, leert het mee en beter. Vanuit dit idee vind je op onze school vier verschillende onderwijs concepten op verschillende locaties. Op een van deze locaties krijgt OGO vorm en werken wij met onderliggend organisatiemodel TOM. We werken in drie units: onder-, midden- en bovenbouw. Als je onze school binnenloopt zie je open lespleinen en maken meerdere groepen gebruik van speel- en werkplekken. Tijdens deze workshop presenteren we, aan de hand van een concreet uitgewerkt schoolbreed thema, onze manier van werken.

Na onze presentatie willen we graag met elkaar in discussie over successen en uitdagingen van deze manier van werken. Wil je vast meer lezen over onze school? Neem dan een kijkje op de site:

<https://diamant.pcboapeldoorn.nl>

- **14. Thuis in School: ouders efficiënt betrekken bij het leren van hun kinderen**
door: Marina Lias, werkzaam bij de V.U. te Amsterdam

“Het kan makkelijker, we doen te veel!” en “Er gebeurt thuis al veel meer dan we dachten.” Zijn twee van de ontdekkingen die leerkrachten binnen het project Thuis in School deden. In deze sessie presenteren we een overzicht van vier jaar studie waarbij we op vernieuwde manieren onderzochten hoe ouders betrokken zijn bij het leren van hun kind en hoe leerkrachten dit efficiënt kunnen ondersteunen. Vragen waarop we antwoord proberen te geven zijn onder andere: Wat zijn de verschillen/overeenkomsten tussen betrokkenheid van ouders met en zonder migratieachtergrond? Wat is de rol van vaders in het ondersteunen van het leren van kinderen? Wat is het nut van een goede ouder-leerkracht relatie en hoe kun je die versterken?

- **15. Van het een komt het ander**
Plannen maken voor het opbouwen van sociaal-culturele praktijken
door Marte van Vliet

Voor: midden- en bovenbouw

Op verhaal komen in de startfase van het thema gaat goed, maar hoe nu verder?! We verkennen hoe we sociaal-culturele praktijken opbouwen mét de groep samen. Als een kettingreactie - waarbij het vanzelfsprekend is dat het een op het ander volgt - kijken we de overgang van startactiviteiten naar het doen van onderzoek, dat vanzelfsprekend verloopt. In de workshop verkennen we verschillende voorbeelden uit de praktijk en denk je na over het opbouwen van sociaal-culturele praktijken voor je eigen thema's.

- **16. Historisch redeneren**
Hoe je geschiedenis onderwijs inpast in alle thema's in de klas
door Dorien de Goede en Kim Riepen, leerkrachten bovenbouw basisschool Oeboentoe te Purmerend

Hoe wordt papier gemaakt juf? We weten wel dat je papier van papier kan maken, maar wanneer was er voor het eerst papier?

Mijn opa en oma schreven op school nog op een krijtbord, dus we denken dat het ongeveer 200 jaar geleden was dat er voor het eerst papier was.

In ons huidige onderwijs staat de Historisch Canon centraal. Maar hoe behandel je al deze onderwerpen in een paar jaar tijd zodanig dat de kinderen dit allemaal onthouden? En hoe past deze Canon in ons OGO onderwijs?

Met de MiBo groep hebben wij geprobeerd te kijken hoe we het geschiedenisonderwijs op de basisschool zo kunnen aanbieden dat het geen losse onderwerpen zijn maar een inhoudelijk onderdeel van ons onderwijs.

Hiervoor hebben wij een toolkit ontwikkeld die je kan helpen om geschiedenisonderwijs in ieder thema in te passen.

We willen de kinderen geen losstaande feitjes leren, maar we willen ze historisch bewust maken. Door ze te leren historisch te redeneren, ontwikkelen ze kennis en vaardigheden die ze helpen betekenisvolle problemen op te lossen.

In deze workshop gaan we praktisch aan de slag met deze toolkit om zelf te ondervinden hoe eenvoudig het is om de geschiedenis in je alledaagse thema's te verwerken.

Daarnaast zijn we bezig om ook een toolkit te ontwikkelen voor Wetenschap & Techniek. Aan het eind van de workshop zouden we graag nog even met elkaar in discussie gaan over jullie input hiervoor na het gebruik van de toolkit voor Geschiedenis

- **17. Werken op een multiculturele basisschool in de Bijlmer**

door: Saskia Kaptijn, student V.U.

Ik nam een dictee af bij mijn groep 8. In plaats van 'viszaak' schreef mijn leerling Lechaun 'fissa'. Wij hebben hier het hele jaar lol om gehad. Toen ik 8 jaar geleden vers afgestudeerd op basisschool Wereldwijs terecht kwam ging er een nieuwe wereld voor mij open. Hier gaf je de leerkracht 's ochtends geen hand, maar een brasa. Wanneer in de pauze de begintune van het Jeugdjournaal ingezet werd, zag ik de halve klas swingen op de muziek. Na afloop van oudergesprekken kreeg ik nasi en bara's mee naar huis van ouders. En zo kan ik na 8 jaar werkervaring nog wel even doorgaan! Op Wereldwijs verweven wij de culturele achtergrond en de identiteit van de leerlingen in de dagelijkse lespraktijk. Deels gaat dit op de automatische piloot, deels moeten wij ons hier ook sterk bewust van zijn. Wij besteden hier tijdens studiedagen en themavoorbereidingen dan ook veel aandacht aan. In deze workshop nemen wij jullie mee op tour door onze school in de Bijlmer. Daarnaast geven wij vanuit onze praktijk en gebaseerd op de ideeën vanuit de funds of knowledge tips en tools hoe je de identiteit en achtergrond van je leerlingen kunt betrekken in het onderwijs.

- **18 Boekenbal in groep 5**

door: Marije Schrier en Marilyn Kaptijn, leerkrachten ABBS de Zuiderzee te Amsterdam

Hoe mooi is het om als auteur van je eigen boek uitgenodigd te worden voor het Boekenbal, dan wordt lezen en schrijven geen verplicht nummer, maar een feest in de klas. In deze workshop nemen wij je mee in het proces van boeken maken met alles er op en eraan. Verhalen schrijven, illustreren, lay-outen, boekbinden en uitgeven, alles komt aan bod. Duidelijk wordt om welke activiteiten het gaat en hoe de verschillende groepen in de klas begeleid worden. De deelnemers aan deze workshop krijgen een helder inzicht in het hele proces door foto en filmbeelden.